

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE

naziv **PRIPRAVA IN PODELJEVANJE SUBSTITUCIJSKE TERAPIJE - metadon (mtd) V AMBULANTI**

koda **19.04**

Ključne besede: **substitucijska terapija, metadon**

Namen aktivnosti: **Zagotoviti, strokovno, vsebinsko in metodološko usklajeno izvedbo negovalne intervencije**

Potrebni pripomočki:

Predvideni čas izvajanja protokola (aktivnosti): **5 min**

Skrbnik protokola aktivnosti zdravstvene in babiške nege:

Sekcija ZT in MS v psihiatriji

Potrebno število oseb za izvedbo aktivnosti: **1-2***

odgovorna oseba protokola: **Petra Kodrič**

*v kolikor izvajalec aktivnosti ni dipl. m. s., je potrebno formalno podeliti pristojnost za dokumentiranje porabe mtd

omejitve, pripombe

Aktivnost ZBN lahko izvede:		
bolničar	NE	
tehniki zdravstvene nege	DA*	<i>*v kolikor izvajalec aktivnosti ni dipl. m. s., je potrebno</i>
diplomirana medicinska sestra	DA	<i>formalno podeliti pristojnost za dokumentiranje</i>
diplomirana babica	NE	<i>porabe mtd</i>

- odmerjevalnik mtd,
- brizge različnih volumnov,
- plastični kozarci za enkratno uporabo,
- vrč z vodo ali sokom, steklena menzura,
- koš za odpadke,
- ognjevarni sef za shranjevanje solucije metadona,
- hladilnik s ključavnico za shranjevanje pripravkov metadona s sadnim sokom,
- pripravki metadona s sadnim sokom v plastenkah z varovalnim zamaškom,
- obrazec dnevna evidenca za vpis podeljenega zdravila ali kartoteko za posameznega pacienta,
- dnevnik porabe mamil (obr. 8,100),
- knjigo evidence mamil (obr. 8,99),
- računalniški program za beleženje in obračun porabe mtd (klinična okolja, kjer je že omogočeno),
- izkaznice ali potrdila za beleženje izdanega zdravila za domov (dokument pacienta za dokazovanje prejema mtd),
- plastenke z varovalnim zamaškom,
- nalepke s signaturami,
- razkužilo za roke in površine,
- set za oživljanje.

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

Izvedba aktivnosti zdravstvene nege:

1.	Preverimo identifikacijo pacienta in naročilo na terapevtskem listu/kartonu. a. Identifikacija z osebnim dokumentom in b. Zdravstvena izkaznica in Preverjanje evidence načrtovanih prihodov pacientov na mtd.
2.	Pred posegom si umijemo in razkužimo roke.
3.	Izvedemo pred-aplikacijsko oceno /Ocenimo stanje pacienta na osnovi splošnega in usmerjenega opazovanja ter njegovega komuniciranja/.
4.	Pacienta seznanimo s pravilnim načinom zaužitja zdravila (obvezna navodila dipl. m. s./ZT pred aplikacijo mtd) a. Pod nadzorom dipl. m. s./ZT pacient zaužije pripravljeno zdravilo iz kozarčka b. Kozarčka se ne odnaša iz prostora ambulante c. Po zaužitju mtd, pacient popije še vsaj en deciliter vode Pogovor s pacientom po zaužitju (z namenom, da pacient ne odnaša zdravila v ustih)
5.	Upošteevamo pravila podeljevanja zdravil.

opombe:

<i>Preprečimo napake pri izvajanju aktivnosti Preprečimo zamenjavo pacienta ali zlorabo s strani pacienta.</i>
<i>Preprečimo okužbo.</i>
<i>Splošno opazovanje ter ocena pacientovega stanja:</i> <ul style="list-style-type: none">
▪ splošno: higiena, urejenost, drža telesa,
▪ komunikacija – verbalna in neverbalna - prihod v ambulanto za podeljevanje substitucijske terapije z upoštevanjem osnovnih pravil bontona,
▪ odnos do ostalih pacientov in osebja. <i>Usmerjeno opazovanje pacienta, glede na spremenjen izgled in vedenje zaradi zaužitja PAS ali bolezenskih stanj:</i> <ul style="list-style-type: none">
▪ heroin: upočasnjenost, zaspanost, motnje govora, ozke zenice,
▪ alkohol: motnje v ravnotežju, motnje govora, alkoholni zadah,
▪ kokain: hiperaktivnost, napadalnost, prekomerno in hitro govorjenje, široke zenice,
▪ marihuana: vonj po "travi", rdeče oči, počasen ali hiter govor, zmedenost,
▪ pomirjevala: upočasnjenost, lahko vidne sledi vdihavanja PAS okrog nosu, nerealno govorjenje,
▪ barva beločnic (akuten hepatitis),
▪ bledica, vročica (sepsa in druge okužbe),
▪ težko dihanje, nemir, znojenje (embolija),
▪ motnje pri hoji (lokalne okužbe zaradi vbrizgavanja PAS v dimljah in drugje). V KOLIKOR OPAZUJEMO PRETIRAN NEMIR S TENDENCAMI AGRESIJE, SUM NA AKUTNO INTOKSIKACIJO ALI BOLEZEN PACIENTA USMERIMO PRED NADALJEVANJEM AKTIVNOSTI K ZDRAVNIKU
<i>Pridobimo pacientovo sodelovanje. Preprečimo odnašanje zdravila iz ambulante. Preprečimo prenos okužb. Zmanjšamo ogroženost zobne sklenine. Zagotovimo varnost pacientu in okolico.</i>
<i>Pravo zdravilo, pravemu pacientu, pravi čas, na pravi način, prava količina, opazovanje pacienta po aplikaciji, poročanje in dokumentiranje.</i>

NACIONALNI PROTOKOLI AKTIVNOSTI ZDRAVSTENE IN BABIŠKE NEGE

6.	Z odmerjevalnikom metadona ali brizgo odmerimo po naročilu zdravnika v plastični kozarec za enkratno uporabo predpisano količino zdravila v mililitrih.	
7.	Mtd pacient zaužije pod nadzorom dipl. m. s./ZT	<i>Preprečimo zlorabo zdravila (preprodaja, samomor, zloraba,...)</i>
8.	Po zaužitju peroralne raztopine se s pacientom pogovorimo, prazen kozarček odvrže v koš za posebne odpadke.	<i>Dokumentiranje aplikacije mtd v obrazec dnevne evidence; poročanje o vsaki spremembi, poslabšanju takoj po aplikaciji oziroma odstopanje od želenega stanja, obvestimo zdravnika in zabeležimo v pacientovo negovalno oziroma medicinsko dokumentacijo; v kolikor ugotovimo, da pacient ne zaužije mtd, opozorimo pacienta o naši oceni in ostali del tima.</i>
9.	Zabeležimo v predpisano dokumentacijo.	<i>Dokumentiranje podeljenega zdravila v dnevno evidenco porabe, kartoteko pacienta, dnevnik porabe mamil (obr. 8,100), računalniški program.</i>

Opombe, omejitve protokola:

<ul style="list-style-type: none">
--

Temeljna literatura:

<ul style="list-style-type: none">
Ivanuša A, Železnik D. Standardi in aktivnosti zdravstvene nege. Maribor: Fakulteta za zdravstvene vede; 2008.
Skela Savič B, Kavčič BM, Filej B, Skinder Savič K, Mežik-Weber M, Romih K, et al. Teoretične in praktične osnove zdravstvene nege: izbrana poglavja. Jesenice: Visoka šola za zdravstveno nego; 2010.
Železnik D, Panikvar Žlahtič K, Vidmar I, Istenič B, Filej B, Verbič M, et al. Aktivnosti zdravstvene nege za diplomirane medicinske sester in tehnike zdravstvene nege v ambulanti družinske medicine. Ljubljana: Zbornica – Zveza.
Medication Assisted Maintenance Therapy In Skilled Nursing Care Facility Protocol. Dostopno na: http://atforum.com/SiteRoot/pages/addiction_resources/Methadone%20Med%20Mgmt.pdf (27.11.2013).
--

	organ, ki izdaja sklep o ustreznosti:	številka sklepa:	datum:	odgovorna oseba:
	sklep skrbnika nacionalnega protokola Sekcija MS in ZT v psihiatriji	7/01072014	01.07.2014	<i>Branko Bregar</i>
I. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Delovna skupina za nacionalne protokole ZBN	6/14	4.12.2014	<i>Majda Oštir</i>
II. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Upravni odbor Zbornice Zveze	01/K27	14.12.2014	<i>Darinka Klemenc</i>
III. sklep o ustreznosti nacionalnega protokola	Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego pri MZ	05a/96-2015	14.01.2015	<i>Zdenka Kramar</i>

Dokument objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze dne **02.02.2015**

Nacionalni protokol se uporablja najmanj do: **01.02.2017**